

Ese de trei ori in septemana: Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a, cand o col'a intr'ega, cand numai diumetate, adeca dupa momentul impregiurarilor.

Prețul de pnenumeratiune:

pentru Austria:	
pe an intreg	7 fl. a. v.
" diumetate de an	4 " " "
" patriaru "	2 " " "
pentru Romania si Strainetate:	
pe an intreg	15 fl. v. a.
" diumetate de an	8 " " "
" patriaru "	4 " " "

ALBINA.

Prenumeratiunile se fac la toti dd. corespundinti a-i nostri, si d'adrepul la Redactiunea Stadt, Wallfischgasse Nr. 8, Mezzanin, unde sunt a se adresa si corespundintiele, ce presac Redactiunea, administratiunea sau speditiunea; cate vor fi nefranate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuicte si alte comunicatiuni de interes privat — se raspunde cate 7 cr. de linie; repetitiile se fac cu pretiu scazut. Pretiul timbrului cate 30 cr. pentru una data, se antecipa. Speditiunea: Mariabill, Windmühlgasse Nr. 29. unde se primesc insertiuni.

Viena 11/23 opt.

In cestiunile interne amintim acel de cand Maj. Sa Imperatul in biletul de mana catra cancelariul Mailatu dede coler'a de pedec'a conchiamarei dietei unguresci, diariile de Pesta si corespundintiele de acolo ni marturisesc fora intrerumpere ca bol'a, acest'a infricosiata a inceput se scada. Informatoriul din Pesta alui „Wanderer“ a numerat domineca tota diu'a numai trei persoane cadute viptima. Se pote ca acest'a se fie adeverat, dar fora indoiela e un adever si mai mare ca conchiamarea dietei o doresc cu totii, in cat par ca nu li-ar pasá de colera. Regimul a observat acesta dorintia, si — daca e se credem faimelor — i va satisface pana la 15 l. venitorie.

Parti'a ce avu majoritate in dieta, doresce conchiamarea pentru ca se pregatesc nisce fase in opiniunea publica magiara ce nu conviu numitei partite, éca cum se esprime intre altele tot acel organ, care a indatinat a ave relatiuni cu parti'a lui Deák: „Sunt ómeni cari se nisuesc ca cestiunea ungeresca, din austriaca ce e, se devina europeana. Guvernul are motive a studia aceste tendintie . . . in dilele din urma regimul primi raporte de la capii partitei vechie conservative, cari aréta ca numai putien lipsece pentru a uní natiunea intr'ega in sentimentul neimpacarei . . .“

Negotiatiunile diplomatice intre Romania si Turcia se finira prin tote formalitatile in mod multiamitoriu pentru supusii lui Carol I. Representatii poterilor straine la Bucuresci au inceput a se infatisia Domnitoriului si in mod oficiale. Remane ceremoni'a ce Maria Sa are s'o indeplinésca la Constantinopole, speram ca si acest'a o vom poté descrie cat mai curund. —

Rescolatii elini in Candia paresiti de ajutoriul cutarei poteri mari, se ved paresiti si de veri o prevedere secura la rezultate. Conditiiunile ce li imbia Turcia, le-au respins in sperantie, si acum'a se ved insielati. —

Rusi'a intreprinde demonstratiuni militari in Polonia contra Austriei, ceea ce trage a supra-si atentiunea Europei in aceste mominte. Mai la vale ne ocupam pre larg de acesta cestiune. —

Intre Prusia si Sasonia se subscrise tratatul de pace, a caruia publicare inse n'a urmat inca. —

In Veneti'a decurse alalta ieri plebiscitul, precum neci se potea asceptat altminte, pentru — anessarea la Italia. Diariile italiene, cari se descrie acest fapt, nu ni sosira inca, dar si cele nemtiesci inca marturisesc ca pregatirile se facura cu un entusiasm — cum se esprime „Presse“ — pana la nebunia. —

Maj. Sa spaniola s'a adresat poterilor catolice, fiind gat'a a inlocui trupele francesci dupa retragere din Roma, spre a scuti pre S. Parinte.

Nationalitatea romana si magiarii.

Unitatea natiunala nemtiesca incepe a se constitui, caci atat regele Prusiei cat si ministrul seu Bismark o spusera, o repetira de nenumerate ori ca invingerile Prusiei se vor areta mari prin urmarile ei.

„N'avem se ne temem de germanisare,“ dic adese multi ómeni, pentru cuventul ca poporul nemtiesc e pacie, si ca natiunea lui nemtiesca e destul de tare pentru a nu-si teme esistintia, si destul de mare pentru a nu ave ambitiunea si necesitatea de a inghití cele micutie, si apoi mai vertos pentru ca nemtii intre sine traiesc intr'o necontielegere permanente.

Asie fuse dar acum'a cade motivul cel mai vertos, necontielegerea permanente. Primatul Prusiei in Germania supune milioane de suflete la un'a si aceeasi vointia. Ast'a se intempla in mediul Europei. Era in cat pentru caracterul pacie al acelu popor, observam ca pentru a germanisa neci se cer resbele, asemenea procedure se petrec in pace. Cate orasie mari au magiarii in cari nu precumpenesce nemtii? — dar romanii? Tote acestea se facura in mod pacie, ma constitutiunea ungeresca li mai dede si primogeni, ara de acesta pentru tot veniu, era pentru pamenteni nu avea necidreptate.

Cand atate milioane de nemti, vor ave numai un'a vointia, cand aspiratiunile lor vor veni in consonantia deplina, daca si-ar renoi planul de alta data: a impedece emigrarea catra America, pentru a-si asiedia conatiunali mai aprópe, catra resarit unde e loc, ca se nu scada corpul natiunale, — óre unei atari actiuni poterice, mai periculose de cat ceea alui Bach exoffo, ce i-am poté noi opune? Dorere ca numai frecarile natiunali dintre romani si magiarii!

Mai mult inse de cat germanisarea, ne amenintia slavisarea. Romania geme de amicii pravoslaviei sale a Tiarului, dar speram in poterea natiunala romana ce acum'a se renasce acolo, speram ca pre acolo nu va poté veni catra noi. Pre cand inse avem la resarit acest mur, nu avem la medianopte, aici slavisarea inaintéza cu pasi mult mai repedi de cat se se póta numi naturali. Marturie Bucovin'a! daca istoriograful roman, casi un peregrin natiunal, va caletori a vedé locurile de gloria in trecutul natiunei, — el nu le va gasi, séu gasindu-le nu le va mai cunosce, ele si-au perdit numele romanesci, si acest'a nu de secle ci numai de dieci de ani.

In fati'a poterei slavisorie ce ni incunjura 3/4 parti din fruntariile natiunei romane genetice, stand tot acest'a proportiune si pentru elementul magiar, in cat pentru noi ni aducem a minte despre definitiunea ce un literat roman de preste Carpati dede pusetiunei nostre topografice dicend: „suntem o insula latina, in oceanul slavan,“ era in cat pentru fratii magiarii, lasam se-si bage insisi de séma, se se convinga de capul

lor ca neci cat e negrul sub unghia n'au pusetiune mai favorabile, daca nu cumva mai periculosa.

Eca acel un perich comun pentru noi si pentru fratii magiarii, care ie dimensiuni tot mai mari, precum cresce unitatea regimului rusesc in asta privintia, mai ales in dilele din urma, cand pare ca si-a duplicat'o.

Daca amorea comuna catra patria, dorintia comuna de a intemeia fericirea ei venitorie, nu pote pune capet frecarilor natiunali, ar trebui se puna perichul comun ce ne amenintia.

Doue natiuni nice, jur imprejur fora elemente omogene, desbinate intre sine, cam pot spera la casul necesitati o actiune comuna?

Ar fi de dorit se se convinga fratii magiarii ca relatiunile topografice sunt eterne precum sunt natiunile, si se conchida de acel vom ave purure interese solidare.

Cu asta convingere la inima, se lapede prejudetiele trecutului, se le lapede si romanii cari le vor fi avend. Unii se spriginésca desvoltarea natiunaltatei celorlalti, pentru ca precum magiarii in natiunaltate noastra vor ave scut contra prim'a linia si — dora si in mesura mai mare; ce inse se compenséza mult si destul mai aventia un perich descurit, pe care ni-l causéza nepriceperea, nedreptatea, necrutiarea, ba chiar — sistematica dusimantire si apesare din partea fratilor magiarii, cari, cum observai mai sus, orbiti de pre marea iubire de sine si ametiti de pre marea temere de perire, de sine, séu ca instruminte a unei politice rafinate, in loc se ne sustina, ajutore si intarésca, ei ne nctat ne calca n picioré si ne slabesc; — in loc se constateza si realizeza o solidaritate intre noi la carea ne aviséza tote interesele si tote impregiurarile, ei — diu'a-noptea lucra a ne irita si instraina inimele tot mai mult, a sapá intre noi o prepastia tot mai mare! Mi vine acel a minte de alt proverbiu: „pre cine v're se-l prepadésca Ddieu, nu-l bate cu bot'a, ei i ia mintea.“

Cand scriu acestea, n'afiu vr'o mangaiare in ele, ei mai mult asi plange si m'asiu vaiera, ca — dómne, mare lipsa am ave bater d'un om in natiunea magiara, dar — om n'afiam in ea! — Deák, Eötvös, Tisza, Ghiczy, Apponyi, Majláth si cati toti de la cel d'antaiu magnat, pana la cel din urma notariu de sat, sunt atat de mult si eschisvimente magiarii, in cat omul, caraptere, calitatea de om — o trec cu vederea.

Pentru ilustrarea acestor combinatiuni cu ceva-si date positive — fie-mi iertat a estrage acel pre scurt din trei diferite organe publicistice magiare de partita, in trei diferite cause — unele insinuatii si argumente chiar ale conducatorilor lor, cari tote, in asemenea mesura vor adeverf cele dise mai sus. Publicul roman mai pote scote din aceste date si alte invetiaturi folositorie.

In fine, ni-am facut detorintia a spune ca e interesul si al magiarii ca natiunaltate romana se se desvólte cat mai mult. Cumca vom fi ascultati de fratii nostri, — despre acest'a deocamdata ne indaim.

Mai adaugem numai ca preste noi romanii au trecut invasiunile gotilor, gepidilor, hunilor etc. etc. apoi cele multe sisteme magiarisatorie pana la conservativii de astadi ai Ungariei, si totusi écane si acel romani, — dar preste fratii magiarii inca n'a trecut neci un'a, va se dica dora am poté-o spune din capul locului, fora a comite crima contra modestiei, ca o atare aliantia magiarii trebuie se o dorésca si mai tare.

Langa Temisóra in 9/21 opt. n.

(D.) Au fratii nostri magiarii in luptele lor „pentru esistintia“ — cumplit'a nenorocire, ca adesea se folosesc, sunt constrinsi a se folosi de astfel de arme si argumente, ce chiar asi de adanc taia in carnea lor, ca in a contrariilor lor. Acest'a provine din slabitiunea órbei iubiri de sine — de o parte, era de alta parte din smint'a unei temeri necumpetate de — perire. Un'a mai fatale de cat alt'a; cea d'antaia despoiatória de judecata rece si drépta, ceea-lalta — dupa proverbiul „de ce te temi, nu scapi,“ inaintatória tot mereu catra un fat, de carele prin lupte n'cordate — ar dori fratii magiarii chiar se scape.

O spunem din capul locului, ca pentru noi romanii constatarea acestor fatali simtome — nu e, nu pote fi vr'un folos, vr'o bucuria, ei chiar contrariul. Gintea magiara, in pusetiunea ei geografica si politica, dupa preceperea noastra, ar fi unica — chiamata si calificata de a se alia si spriginí imprumutat cu a noastra; perich pote cate o incungiura si amenintia pre ca in venitoriu, ne amenintia si pre noi, de cat deocamdata pre ca in prim'a linia si — dora si in mesura mai mare; ce inse se compenséza mult si destul mai aventia un perich descurit, pe care ni-l causéza nepriceperea, nedreptatea, necrutiarea, ba chiar — sistematica dusimantire si apesare din partea fratilor magiarii, cari, cum observai mai sus, orbiti de pre marea iubire de sine si ametiti de pre marea temere de perire, de sine, séu ca instruminte a unei politice rafinate, in loc se ne sustina, ajutore si intarésca, ei ne nctat ne calca n picioré si ne slabesc; — in loc se constateza si realizeza o solidaritate intre noi la carea ne aviséza tote interesele si tote impregiurarile, ei — diu'a-noptea lucra a ne irita si instraina inimele tot mai mult, a sapá intre noi o prepastia tot mai mare! Mi vine acel a minte de alt proverbiu: „pre cine v're se-l prepadésca Ddieu, nu-l bate cu bot'a, ei i ia mintea.“

Cand scriu acestea, n'afiu vr'o mangaiare in ele, ei mai mult asi plange si m'asiu vaiera, ca — dómne, mare lipsa am ave bater d'un om in natiunea magiara, dar — om n'afiam in ea! — Deák, Eötvös, Tisza, Ghiczy, Apponyi, Majláth si cati toti de la cel d'antaiu magnat, pana la cel din urma notariu de sat, sunt atat de mult si eschisvimente magiarii, in cat omul, caraptere, calitatea de om — o trec cu vederea.

Pentru ilustrarea acestor combinatiuni cu ceva-si date positive — fie-mi iertat a estrage acel pre scurt din trei diferite organe publicistice magiare de partita, in trei diferite cause — unele insinuatii si argumente chiar ale conducatorilor lor, cari tote, in asemenea mesura vor adeverf cele dise mai sus. Publicul roman mai pote scote din aceste date si alte invetiaturi folositorie.

Incep cu „Pesti Hirnök,“ organul partitei aristocratice conservative per eminentiam, adeca dupa scól'a contelui

Stefan Széchenyi, celui „mai mare magiar.“ In nrul din 17 a. c. intr'un articol de fond, dupa o lauda indatinata a institutiunilor constitutiunali avitice, cu privintia la elemintele nemagiare se respica, cumca „sub corbna ungeresca nu esiste nici o natiunalitate, carea s'ar poté plange, ca prin egemonia magiara ar fi fost impedeata in cultura sa.“

Fatia cu — ne necetatele vaierari a le tuturor natiunalitatilor nemagiare de mai mult ca douedeci de ani, de cari am poté dice ca „plin e cerul si pamentul,“ — fatia cu evenimintele de la 1848—49, — fatia cu — recunoscuta egemonia magiara, prin carea tota vietia publica si tota instructiunea la institutele publice din tierra e eschisiv magiara, — omul nu mai scie, ce dice, ce semti la astfel de — cinism, séu — — —

Dar organul torylor nostri nu se multumesce cu atat'a; el vine apoi a constata, cumca intre poporele nemagiare intr' adevér spiretele sunt iritate si nepaciute, inse acésta „anarcia natiunale“ (vedi asiè!) o face produptul „fantomei si ambitiunei unor ómeni esaltati,“ a supr'a caror'a mi se pune apoi a sumutiá chiar pre monarc, uita asiè:

„E tempul, ca prin o pasire energica, se se restituie autoritatea coronei, si daca se poté, pre cale constitutiunale, ér daca e de lipsa, chiar si cu un pumn de fer, ca alui Matia regele, se se puna capet agitaciunilor natiunali.“

Ai audit, lume! — In contra aspiratiunilor nóstre natiunali, daca e de lipsa, si — firesce ca e si va fi inca — temp de lipsa, — la naib'a cu constitutiunea ei — dictatura, absolutism, terorism!

Éca-li caracteristica loialitatei spretului conservativilor nostri! Dar ei, orbi, cedura, ce ei adi o recomanda in contrane, mane in tocmai cu aceea-si logica si dreptate se poté întorce in contra-le. Pre Robespierre, Danton si Marat si tota partia lor, chiar logic'a si moral'a politicei lor i-a prepadit. —

Trec la „Pesti Napló,“ organul partitei lui Eötvös-Deák-Andrássy, adeca a liberalilor moderati. Ací, in nrul din 19 a. c. asemenea intr'un articol de fond, ce se ocupa de programul politic al lui Kaiserfeld, desfasurandu-se cauzele pentru cari magiarii nici cand nu vor intrá intr'un parlament comun cu tote tierile si poporele Austriei, cand-va se respica pre fatia aceea ce noi de ani vro douedeci tot la surdi am predicat si splicat, cumca adeca pentru un om séu po-

por de inima si carapere — cosmopolitismul e o absurditate, si — cumca de cat un parlamentarism ori-carele, si de cat „libertatea cu tote aparatele ei“ — e mai pre sus, mai scumpa natiunalitatea si nepondintia unui popor, firesce — pentru ca acést'a i conditiunea existintia. Prin urmare, ca magiarii, se intielege ca ómeni onesti si intiepti, nici cand nu se vor invoí la o representatiune, in carea ei, elementul lor, se fie in minoritate, „caci acést'a ar duce la ruina natiunalitatei lor.“

Ai audit, scump'a mea natiune! Cand-va ne dau antagonistii nostri o satisfacatiune eclatante; — cand-va ne legitima chiar ei argumintele de cari ne-am tot folosit in contra-le.

Ati audit, stimati frati: romani, Trni'a cari ve întórsereti pre la Pesta, se auda si cati-va de ai nostri din cóce de Délul-Mare, si se nu ve confundea aceea, ca baronele Kemény a pronunsiat acel adevér sant — numai pentru sine si natiunea sa, caci sciti pré bine, ca ce e firea, consecintia, puterea adevérului, sciti ca logic'a si moral'a nu e monopolul nimenui. —

In fine trec la al treilea organ magiar principale de partita, la „Hon,“ organul radicalilor séu stangei. Acést'a intr'un ciclu de articli, intitulati: „Austria si adevérat'a practeca constitutiunale,“ in numerul seu din 19 a. c. vorbind despre armata, constatéza, cumca prin limb'a nemtiésca in orgarisarea armatei si in institutele militari de crescere, concurint'a negermanilor cu germanii in armata in cel mai mare grad ingreuiata, si cumca acést'a e o nedreptate nesuportabila.

Adevérul e invederat; dar — nu nricepem, cum de nu ved fratii marianii ca întocma asiè e de invederat, cumca — prin limb'a magiara in orgarisarea tierrei si in institutele publice de crescere si invetiament, concurint'a nemagiarelor cu magiarii in patria — e in cel mai mare grad ingreuiata, — si cumca si acést'a e nedreptate pré nesuferibile!

In nrul din 20 a. c. „Hon.“ isbind fora mila in centralistii vienesi, li spune acestor'a unele adevéruri — pre cat de întemeiate, pre atat'a de amare; li spune, ca la ei nu se afla nici capacitatea si calificatiunea pentru un constitutiunism adevérat, pentru ca la ei — ver-cc sistema politica afla pré destui aperiatori si spriginitori, — pentru ca la ei lipsesce acea generatiune de barbati de stat, a le carei sentieminte puritane se fie ajuns

pana la gradul desvoltatiunei, in cat afara de calea practice constitutiunali se nu primésca nici chiar portfóie de ministri. Diptatur'a unui Windischgrätz, absolutismul unui Bach, chiar asiè de usior si-a aflat pe ministri si esecutatorii sei, casí pseudo-constitutiunismul lui Schmerling. „Pana-ce e acést'a asiè, nici se nu vorbésca domnia-lor, nemtii, de posibilitatea de vietia constitutiunale.“

Nu incape indoiéla, ca „Hon.“ dice pré bine, dar' inse — nimeresce cat se poté de reu; pentru ca tote cate le dice nemtilor, tote se potrivesc de minune si a supr'a Ungariei si anume a supr'a magiariilor. — Care sistema, absolutism, provisoriu n'a aflat intre ei, din tote clasele, pre ministri si esecutatorii sei?!

Vai de noi si de argumintele séu armele nóstre, cand acelea tot asemenea de adunc taia in noi, in carnea nóstra, ca in a contrariilor nostri! — Asiè e, cand cinev'a astupandu-si urechile de adevér si ochii de realitate, se baga el insusi intr'un — corn de capra. —

Romania.

Propuneri colegielor electorali.

Constituantea a pus in Constitutiune principiile cele mari cari sunt bazea edificiiului nostru sociale. Aceste principie sunt unitatea Romaniei, regime constitutiunale cu tron ereditariu in dinastia Altetiei Sale Regale Principe Carol I. libertatea consciintiei, a pressei, a intrunirilor, a invetiamentului, a domiciliului si a persoanei; egalitatea inaintea legilor si danielor inaintea functiunilor, desfiintarea tuturor privilegiilor si monopolurilor si neadmiterea titlurilor straine in statul roman, inviolibilitatea proprietatii responsabilitatea ministrilor, descentralizarea administrativa, independintia comunală, si cele-lalte.

Misiunea nóuelor adunari este d'a desvoltá in legi speoiali aceste principie, d'a le aplica si d'a apăsa pe in aplicarea ce nu s'aduca nici o violare principiului pus.

Trebue dar ca persoanele ce se presinta de candidati pentru viitoriele Legislative se iè ingagiaminte positive in aceste privintie.

Propunem dar ca ei se se oblige a sustiné si a luptá, a inscrie in legile ce vor face precum si in tote impregiurarile, prin tote medilócele si fara siovaire:

1. Consolidarea unitatii si a autonomiei natiunale, a tronului ereditariu constitutiunale radicat in dilele de 7—20 aprile 1866, si a bisericei natiunale prin reformarea legilor viitóse facute de guvernul trecut.

2. Intarirea si desvoltarea in legile speoiali, a libertatilor cuprinse in constitutiune, inlaturand ori ce mesure cari ar tinde a le restringe séu a le face dependinti de voia poterii. Libertatea fiind un drept natural al fie caruia, legea trebue s'o conserve deplina si neatinsa. Ori ce despusetiune care ar violá acest principiu, ar violá insasi constitutiunea si accia cari

s'ar face culpabili d'asemene cercari ar fi inimicii starii actuale de lucruri. Deci, in legislatiunea asupra libertatilor publice, deputatii trebue se aiba necontenti in vedere desvoltarea lor, garantarea lor intr'un mod solid, prin stabilirea de pedepse grele contra tuturor agintilor ce ar fi tentati a pune o mana sacrilega pe vre unul din aceste drepturi sante si nealienabili ale natiunii.

3. Egalitatea inaintea legilor, darilor si functiunilor, care implica si desfiintarea privilegiilor si monopolurilor, trebuiesce serios stabilita. Pentru acést'a legislatiunea viitoria trebue se proceda la desfiintarea ori caror despusetiuni cari fao ilusoriu acest principiu. Astfel trebue se se desfiinteze tacele de judecata si se se respinga ori ce impozit de timbru séu de alta asemenea natura, cari lasa numai avutului facultatea d'a recurge la autoritatile administrative si judiciarie, cand seracul, neavend sum'a necesaria pentru plat'a tacei séu a timbrului, este nevoit a suferi nedreptatea, asuprirea fara chiar a se poté plange.

Desfiintarea corpului privilegiat de avocati, care este un impozit oneros, si in pagub'a seracului mai ales, pus asupra societatii de un regim care avea nevoia a constitui corpurile privilegiate spre a se poté servi de densele in folosul despotismului. A lasa fie-carui Roman dreptul d'a se aperi si d'a-si alege aperiatorii ori unde, fara a fi nevoit a recurge la un corp care, avend monopolul, face conditiunile ce voiesce.

Reformarea sistemii de imposit, desfiintarea darii personale, si inlocuirea ei c'un impozit de repartitiune care se céra de la fie-care o contributiune proportiunata averii, caci este si drept si folositor ca cel ce are putin, se dea putin, si cel ce are mai mult se dea mai mult pentru asigurarea averii sale.

Se se reguleze astfel admiterea in functiuni, in cat meritul, capacitatea, moralitatea, ori in ce strat al societatii ar fi se aiba tot de un'a prioritatea asupra ori caror altor conditiuni. Pentru acést'a concursul pentru admiterea in functiuni s'ar poté aplica cu folos in cele mai multe casuri.

Desfiintarea titlurilor nobiliare este un principiu stabilit de Constitutiune, el n'are nevoia d'alta desvoltare de cat stabilirea unor pedepse, ca in alte tiori, contra acelor'a ce se impodobesc cu pene straine si vin a-si dá in public nesec titluri ridicule, contrarie datinilor si asiediamintelor natiunali.

4. Inviolabilitatea proprietatii, a averii fie-caruia este un principiu din cele mai sacre. Tieranul impropriarit pe pamentul ce a castigat prin dreptul de munca, proprietariul pe partea de mosta ce i-a ramas si pe ori ce alta avere a sa, mosteanul pe mosior'a sa, stepanul de casa pe cas'a sa, negociatiuril pe marfa si ori ce alta avere a sa, meseriasil si lucratoriul pe munc'a sa, producatoriul de tot felul, pe productul seu morale séu materiale, este si remane stepan absolut. Nimic nu poté se vina a-i rapí o parte din aceea avere. Espropriarea nu se poté face de cat in cas de utilitate publica, adeca pentru cai de comunicare, lucrari de salubritate, si lucrari pentru aperiarea tierrei. Ea se face prin despagubire prealabile. Un juriu cautu se judece utilitatea si protul despagubirii. Legile viitóre trebue se fie netede si precise;

FOISIORA.

Canteece poporale.

Culese de langa Crisiul alb, de P. Draga.*)

I.

D'abiá-apuc se fie véra
Se iau pusc'a susuóra,
Se me suiu la codrul verde
Se ved mandr'a-mi unde siede,
Mandr'a-mi siede 'n suparete!')
Si cósa la sumna verde,
Mandr'a-mi siede dupa mésa
Cósa sumna 'c matésa. —
Esi tu mandr'a mea frumósa
Esi draga de dupa mésa.
Cá-su prinsii caii la cocia,
Se mergem la cununia,
Si ni fie marturia

Popii pana-e liturgia,
Santul sóre
Nanasiu mare,
Este stele,
Marturele,
Si lunitia
Nanasitia!

II.

Floritia, guritia dulce!
Ie séma pe cand m'oiu duce.
De me due pe vreme rea
Drag ti-a fi cand m'ei vedea.
De me due pe vreme buna,
Merge-om mandra impreuna.
Si ie séma mandra bine,
Cand t'intórc de la mine,
Cá de-o fi luna cu stele,
Vei traí cu mare gele,
Dar de-o fi luna cu nor,
Vei traí cu mare dor!

III.

Busuic in podisior,
Am dragutiun domnisior.
Un'a vruse se-l sarute,
Domnedieu se nu-i ajute.

Al'a vruse se mi-l iee,
Domnedieu se nu i-l dec.

Caletoriile lui Iacov Cooc

in jurul pamentului.

(Incheiare.)

Caletor'a din urma si finitul trist al vietiei lui.

Retornand Cooc din caletoria a dóu'a, pentru ustanele sale si rezultatele bune, avu parte de remuneratiuni, in cat ar fi potut traí in pace cele lalte dile ale vietiei sale.

Dar Cooc nu retornase inca din caletoria, pre cand se faceau planuri despre o intreprindere nóua pentru a cercetá apele polului de medianópte, unde fusese inca mai nainte capitaniul Phipps (mai tardú lord Mulgrave) fora ca se póta descoperi ceva. Daines Barrington, fratele lordului si admiralului de acest nume, aduná nisece dovedi intr'o brosiura mica, cu cari voia se arcto ca mai nainte cateva corabii au strabatut catra medianópte mai departe de cat lordul Mulgrave, ma s'au apropiat chiar de

pol. Aceste dovedi le despretiura multi, considerand ca sunt inspirate de ur'a de partita. Dar Barrington nu se odihni, cercá a le respandí cat mai mult in public, nutriá un fel de dor de resbunare a supra lui Mulgrave, si sciú se modilócésca ca parlamentul prin un act formal se otarésca o remuneratiune de 20.000 pundi de sterling celuia care va gasí pre la polul de medianópte o trecatóre din oceanul lin in cel atlantic, — se otari totodata cumca cu 5000 pundi de sterling se va dá mai mult pentru casul daca caletoriul va poté strabate catra polul de medianópte pana la gradul prim.

Barrington propuse ca acésta speditiune se se incredinteze érași capitanului Cooc, totodata pre cunoscutul Omai se-l duca inderetru la Tahiti, si apoi se cerce a descoperi trecatórea între Asia si America.

Cooc nu érá omul care se despretiúesca cascigul. Renumelo cel mare ce si-l castigase in tota Europa, nu i se para cá n'ar mai poté cresce. — Barrington de alta parte crá secur cumca daca numai e cu potintia a descoperi trecatórea, apoi Cooc rétórna cu rezultate bune; astfel si-ar resbuná a supra lui Mulgrave, érá in ochii lumii ar trece de spriginitoriul intre-

*) Dsa binevol a ni promite o colectiune de canteece poporale, nesmintit bineveninte. Din cele de pana acum'a, producem acestea, de a caror'a caracter popular nu ne indoiim. Red.

*) suparete se numesce ambitul.

ele trebuie să arete fie-cari om că precum el are dreptul a reclama respectul pentru avutul său, de asemenea are să respecte și el pe alții.

5. Responsabilitatea ministrilor și a funcționarilor publici, este una din legile cele d'antăiu ce trebuie să ocupe viitoricele adunări. Lipsa de respect pentru legi, imoralitatea funcționarilor, prevaricarea, sunt ranele cele mai dureroase ale societății noastre. Trebuie să dar a lovii fără cruțare aceste rele. Numai când vom ști tot că cel ce violă legea, cel ce da dreptate pe bani, va plăti greu mișlii'a sa, numai atunci vom pute avea garanția pentru onoarea, pentru averea, viața și libertatea noastră. — Trebuie să legiuirea asupra răspunderii să stabilă pedeapsă foarte aspră, și pe lângă acțiunea penală, ce se va urma conform Constituției, se de încă fie-cari cetățean dreptul de acțiune civilă, de cere de despăgubire materiale, pentru ori ce lovire făcută, fie a averii, fie a libertății sale, contra Ministrului ca și contra ori carui funcționar, precum acesta se practica în Anglia cu cele mai bune rezultate.

6. Descentralizarea cea mai întinsă administrativă și independența completă comunale, astfel în cât puterea centrală se n'abia altămesec de catacel necesari pentru menținerea unității naționale; spre acest sfârșit reformarea legilor existinți. Reconstituirea comunității astfel în cât se devina o adevărată putere, și se p'oa avea o autoritate comunale intrunind condițiile necesare spre a pute administra într'un mod folositor și inteligent afacerile publice. Intrunirea mai multor comunități ar fi unul din mijloacele cele mai merite, căci adunând puterile morale și materiale ale unui număr mai mare de locuitori, ar înlesni toate lucrările și ar da o putere mai mare comunității.

Reformarea județiilor așa în cât se fie conforme împărțirii naturale, topografice a țării, și reducerea lor la un număr mai mic.

7. Modificarea legii pensiunilor; prin constituirea unei case separate a fondurilor destinate acestei datorii publice, care ar primi reținerile din lefurile diferitelor funcționari și ar lua de regula a operațiilor sale, o regula analoga celor admise în casele de asigurare asupra vieții. Acesta este măsura cea mai dreaptă. Fie-care va primi în proporție cu ce a dat.

8. Instituții de credit și căi de comunicare cari să înlesnească tranzacțiile și să lege țara noastră cu Europa civilizată sunt neapărate, și legislativele viitorice trebuie să se preocupe serios de această chestiune, cautând negreșit și condițiile cele mai folositoare intereselor țării.

9. Organizarea armatei după sistemul elvețian sau prusian, care imputând cheltuielile, înmulțesc puterile apărătoare ale țării, desființând inegalitatea înaintea legii prin desființarea dreptului înmoral de rescumperare cu bani, stabilit de legile actuale, și face pentru tot Romanul o datorie d'a fiostasiu patriei.

10. Reorganizarea judecătorească, prin stabilirea eligibilității magistratilor ce au a aplica legea; măsura care descarcă pe puterea centrală d'o sarcină și d'o cauză de slăbire, căci, ori cat ar fi de bine dispusă, că nu p'ote nici odata satisface la toate asteptările. Eligibilitatea lasând cetățenilor dreptul d'a si desemna magistratii, le lasă și răspunderea. Condițiile de eligibi-

litate se vor determina prin lege ținându-se seama și de știința și de servitiile degi făcute. Simplificarea sistemului actual de organizare a curțiilor și tribunalelor.

11. Reorganizarea sistemului administrativ, astfel în cât să se asigure descentralizarea și să se simplifice rotagiile administrative.

12. Justiția militară judecând numai delictul comise de militari, în exercitiul funcțiilor lor, și comandându-se în privința pedepselor cu principiile stabilite de constituție și de celelalte legi penale ale țării.

Adunarea legislativă va avea încă a semnală vitelă ce s'ar descoperi, prin aplicare, fie în legea electorală, fie în ori cari altele; precum și a revăde codicele civile și penale, punându-le în armonia cu obiceiurile și trebuințele țării.

În scurtă vreme credem că viitorii deputați ar trebui să sustină în Adunare și fara de cari noi credem că nu va fi libertate, nu va fi dreptate, nu va fi putere, nu va fi stabilitate în România. „Romanul.“

Rusia.

De când Maj. Sa Imperatul denumit pe contele Goluchowski de locuțienință al Galitiei, poloniei și organele lor de pretotindene nu mai înceta a învâna imne Austriei, era cele rusești inspirate trimite amenințări. „Golos“ organul principelui Constantin credea mai de unadă că Rusia ar avea detorința a interveni pentru conaționalii săi în Galiti'a, și mai în căce până la Tisa. Etnograful redacției lui „Golos“ vede musceni și pe acele locuri, unde abia de la 1848 cunoscă această națiune. — Lui „Golos“ i secundă acum a diarul oficio „Corespondința rusă“ din 17 oct. care adresându-se Austriei dice: „Incarcarile ultime ale Austriei dederă dreptune precisa nișuțielor ei, și fiind odată vorba despre desdaunare, ea o căce. Fara învoirea puterilor apusane, Austria nu-si p'ote realiza speranțele sale, deci în mod istetiu pregătesc opiniunea publică, dechiarându-se pentru polonism, o teorie ce se sustine contra tuturor abuzurilor, și care e binevenită inimicilor noștri, deși istoria ne învâta, că adevărată umanitate consta în parasierea acestei idee. Afară de această națiunea polonă restințată ar fi scutul Austriei, și — prin pusețiunea geografică — scutul Europei contra ambițiunei moscovitice. Astfel se numesc astăzi simpatia ce noi o avem pentru nefericitii noștri coreligionari. Timpul ni va arată dacă această precauție a Austriei e dreaptă, o bună. La totă intemplantura incurtările sunt încă foarte departe, și Austria lung timp p'ote să mai ascepte încă după pământul uscat, sau după poporele ce le va împănă cu ale sale, ceea ce atot de diferit. Desdaunarea e departe, folosul nesecur, dar dau-ne să știm încă acum. Austria, prin puterea sa, respinge de la sine o populație fidelă până acum și trage a supra-si inimiciei unui popor mare, care vatemările făcute supra lor săi le știnesc mai mult de cât se p'oa remana fora de patimă.“

Lui „Brsch.“ i se scrie din Viena: „Astăzi se știe și la Paris și la Londra că Prusia în chestiunea orientală e contielă cu Rusia. Aici încă se știe, p'ote că ceva mai mult, când presupunem că are să se intemple apropiere mare

intre Berlin și Petropole, mai cu seama pentru a stă peptăția cu Austria. Nu îndar se intempla că tocmă atunci când diurnalele prusesci vorbesc în ton inimic a supra Austriei, presa guvernului rusesc îndrepta din parte și atacuri aspre contra Viena. Se asigura cumca de când contele Goluchowski e denumit de locuțienință în Galati'a, Rusia a început în regatul învecinat al Poloniei demonstrațiune militară contra Austriei. Milită rusă în Poloni'a, și desclintă cea de la fruntariile Austriei, capeta întariri. În vederea acestor a precepem că guvernul imperatesc al Austriei va trimite în garnisonă la Galiti'a trupele devenite disponibile în urmarea tratatului de pace cu Italia, — în fața politicii abia dubia a guvernului rusesc, de a pune man'a pe posesiunea Galitiei austriace. Dacă Prusia va favoriza acestei tendințe; însăși va răspunde de greutățile ce i se vor naște nesmintit din asemenea politică.“

„A. A. Z.“ primesc de la fruntariile Poloniei: „În regatul Poloni'a, pe di ce merge, trebile îmbracă o față tot mai amenințătoare, și miscamintele militare neinterupte par a ne pregăti la eventualități, de cari Rusia nu s'ar sfii. De opt zile vin trupe din Rusia fora a mai încetă, și după puterea odihna în Varsavia, plăca contra fruntariile galitiane. Chiar și din garnisonă Varsaviici pleacă într'acolo o parte mare. Chiamarea locuțienintelui la Petropole, precum și a altor trei generali de frunte, ceea ce se aduce în legătura cu starile de acum a din Galiti'a, nu p'ote fi spre linișcirea spiretelor noastre. Polonii, cu totii, sunt în mare atitudine, și visă era despre restituirea, cat mai curund, a patriei lor. Aceste visuri si-au de urmare că guvernul rusesc procede cu ei si mai aspru, era opul rusificării lu continua în toate direpțiunile cu puterea intrăga, necruțiand nici pe preoți. A se opune, o periculos, precum arăta intemnițarea și internarea episcopului de Chelm. Dacă diariile afirma că necădirile la graniti'a, galitiana si-au loc, apoi spun adevărul, dară acest a nu si-are motiv în relațiunile comerciale, ci se intempla pentru intrarea emisarilor din emigrațiune și din Galiti'a. Dorere că femeii încă nu sunt exceptuate de la visitațiunile cele mai rigurose. Firesec de oficiatiunile pretind cumca au pus man'a pe proclamațiune, ce s'ar fi împrescitat prin țiera, și cari provăca poporul polon la o rescolare generală începând de la Galiti'a. De alta parte Rusiia din Galiti'a resarităna si-intrebuințea toate puterile ce să castige scutul Rusiei în contra polonilor din Galiti'a, și într'adever guvernul rusesc nu pare a fi neaplecat de a pasi în cas de lipsă și cu arm'a pentru coreligionarii săi. Rusiia în petitiunea lor trimisă la Petropole cer nu numai scut în contra Austriei, ci și anesarea la Rusia. Cu putere dile mai înainte, la fruntarie devenira prinși trei emisari de a omigrațiunei, sosiți — precum se dice — din Svitia, și cari deloc fura transportați în lanțul Rusiei.“

Economia.

Temisióra, 19 oct. 1866.

(Reportul de septemana a Loicului temisian.) — Comunicatiunea pe căile ferate este de nou împedecată, dară totuși nu pot fi înfrunțată a supra negótiilor; cercarea bucatelor

remase tot bună și se cumperara precum pentru exportare asiă pentru speculațiune. Ovesul fu p'ercat de catra erariu și se si vendă cu pretiu naltiat. — Concurința venditorilor în decursul septemanei întregi nu cră p're mare: cucurudiu nou se aduse catva la piatiu se vendă, în bônbe, cu 1.60—1.70 cruceri de metiu. Grâu trecu în parti cam până la 20.000 meti cari se vendara de 88/89 \mathcal{E} , cate cu 5 fl. 10 — 5 fl. 15 cr. de metiu.

Preturiile stau asiă: Grâu de 87/88 \mathcal{E} cu 4 fl. 90 cr., de 88/89 \mathcal{E} cu 5 fl. 10 cr. fruntea de 89 \mathcal{E} cu 5 fl. 12 1/2 -- 5 fl. 15 cr.; — secar'a de 78/80 \mathcal{E} cu 3 fl. 50 — 3 fl. 60 cr.; — ovesul de 46/48 \mathcal{E} cu 1 fl. 60 — 1 fl. 65 cr.; — ordiul de 68/70 \mathcal{E} cu 2 fl. 50 cr. pr. nom.; — cucurudiu nou cu 1 fl. 60 — 1 fl. 70 cr. de metiu.

Arad, în 20 oct. 1866.

Scirile favorabile din strainatate și imputinarea bucatelor la piatiu, medilocira o cercare mai bunisóra de bucate. Intre cerealele grâu e mai tare cercat și se vende cel de frunte de la Chitihaz, în loc, cu fl. 5.15—5.20 de metiu; secar'a în parti mari cumperata se plăti cu fl. 3.50—3.55, era în manunt, cu 3 fl. 45 cr.; ordiu se caparira cativa meti pentru 1-a novembre cu fl. 2.65; cucurudiu nou este cam putien în proporțiune cu cumperatori și se vendă cu 3 fl. 20 cr.; oves avem cam putien și cativa meti ni vinira de la Temisióra, el ajunse pretiu de fl. 1.70—1.75 și 10%; sementiile oleiose sunt foarte cercate, fiind că s'a constatat că rapiti'a e stricata de tot; sementi'a de canepa se vende cu fl. 5.40—60 de metiu. — Altcum bucatele avura urmatorele pretiuri, de metiu: grâu, de după calitatea lui, de la fl. 4.40—5; secar'a fl. 3.45—3.50; ordiul fl. 2.45—2.50; cucurudiu se cumperă foarte iute cu fl. 2.90—3 v. a. — Tempul e placut, prestă di cam venturos și recoros; demaneti'a și sér'a rece.

VARIETATI.

== Cardinalul Scitowsky, de a caruia repausare pomeniram în nr. tr., în ultimele momente ale vieții sale si-a luat remas bun de la Imperatul si imperatessa prin un telegram, ce-l reproducem aci: „Maj. Sale imp. si reg. Apostolice! Ddieu e aprópe! Domnul îndurarei și al dreptatii me chiamia, în manile lui recomand sufletul meu. Mai înainte de ce m'asiu despartii de asta viață, nu pot a nu pune la piciorle Maj. Tale imp. si reg. etc. cu adanca umilintia multamit'a mea cea mai fierbinte pentru gratia aretata mie în multe feliiuri. Doresc Maj. Tale viață lunga și fericire, și ca rezultatele gloriosului guvern al Maj. Tale se-si asse monument stralucit întru înflorirea beserice și a iubitei mele patrii. Atotpotintele se Te binedica pre Maj. Ta imp. si reg. Imperatessa, p're gratios'a noastră mama a țării, pe Inaltiele Lor imp. reg. principele de corónă Rudolf, și arci-duces'a Gisela, și binedicerea lui Ddieu se fie purure cu intréga casa domnitórică. — Cardinalul Ion Scitowsky, primat.“

== O dorintia alui „Pesti Napló.“ De óra-ce spiretul țierii în timpul reshelului cu Prusii a fost linișcit, precum reconose și diariile

prinderilor celor mari, om cu cunoscintie întemeiate.

Intr' aceea Cooc si-adunase descrierile caletoriei de mai înainte, le incredință parintelui Dr. Douglasi canonic capitulului San Paul în Londra, tipografului reg. Strahan, și editorului James Stuart. (Sub a caror'a îngrijire și aparura mai tardu în lun'a lui maju 1777.) Acum'a se cugetă de caletoria.

Se facura pregătirile pe două corabii, un'a e vechi'a „Resolution“, sub comand'a lui Cooc, era ceea laltă e nouă, cu numele „Discovery“, sub comand'a capitanului Clerke, care de asta data si-incepe a patr'a caletoria în jurul pământului.

În lun'a lui iuliu 1776 amendouă năile notau pe mare catra Capul bunei speranțe, de la care — după pauzare — plecara în 9noemvre al aceluasi an, pentru a gasi insulele descoperite de capitani Marion și Kerguelen. Cooc, anglul nostru, se indoia despre adevărul acelei descoperiri, și treb'a totă o tinea de mintiuna francă, dar amendoi fisicii Forster (pe cari i cunoșcem de mai înainte) afirmau că capitanul Crozet li-a spus cu gur'a lui cumca el și Kerguelen într'adever au vediat țiera.

Cooc încă o gasi, și plecă de aci catra Olandi'a nouă, Selandi'a nouă și insulele societatei, unde în Huaheine lasă pe Omai, pe care compatriotii lui lu primira cu eschiamatiuni generali de bucuria, dar nu-l întrebăra că unde a fost și ce a vediat? cel putien în presința lui Cooc nu aretara această curiositate. În O-Tahaiti, Cooc scose din naia vitele ce le adusesese de la Capul bunei speranțe: vaci, cai, oi, pauni etc. Locuitorii când vedira animalele, mai că le adorau. Cateva împarți Cooc și insulelor învecinate.

Catra capetul anului lu gasim continuând caletoria în direpțiunea de medianópte, în martiu anului urmatoriu ajunge malurile Americii. După viscole multe, mai desbarcând ici colé pentru a-si repară nai'a, Cooc gasesc strimțoarea de mare ce desparte Asia de America, și îndrepta cart'a geografică care l'a insielat foarte a dese ori, apoi trecu prin strimțoarea. După trecere caletori tot pre tiermurele Americii în direpțiunea de medianópte resarit, nu se mai indoia că nu-si va ajunge scopul. Dar în august 1788 la gradul latimei 70° 45' si a lungimei 198° l'incunjură ghiati'a cat era în periclu a-i impresora nai'a astfel ca se nu mai p'oa înaintă, crediend inse că trebuie să fie pământ

uscă catra pol, încercă norocul a lungul malurilor Sibiriei, dar toate indiesert, fu silit a returnă la cale, după ce făcă esperința cumca amendouă partile pământului catra pol sunt cam apesate, era marea nu e adanca. Pe insul'a Unalaska incredință Rusilor o epistóla datată din optobre 1778, și în care pomenesc că în asta caletoria până acum'a numai trei insi periră d'intre consotii săi. La returnare de aici, catra al 200 grad al lungimei resaritiene de la Greenwich și 22° al latimei nordice, nemeri un arcipelag de insule. O mirare i cuprinse vedind că limb'a și datinele acestor a sémăna cu ale Tahitianilor celor îndepartati, remano enigma pentru istorici și limbisti, anevoia de studiat, considerand departarea și comunicatiunea cea slabă ce o au acestia cu luntrile. Desbarcă pe un'a din aceste insule, cu numele O-wheihii, fu primit, onorat, ma adorat casí un dieu, provediut cu de toate ce aveau locuitorii. Plecând de aci, intimpină pe mare un vifor infricosiat, care i franse o parte a corabiei, în cat fu silit a întornă érasii la numit'a insula, pentru a-si repară nai'a. Intorcându-se află că locuitorii s'au schimbat cu totul, furau de toate laturile, chiar și o luntre i dusera de langa corabia.

Cooc pretinse luntrea, locuitorii nu voiau să i-o dea, atunci Cooc plecă la Domnitoriul lor ca se i se facă dreptate. Un selbatec se portă față cu Cooc în mod foarte provocatoriu, la ce Cooc veni în mania și puscă a supra selbatecului. Acesti locuitori acum'a nu se mai temeau de fulger, neci mai țiencau pre Angli de dicit; când audira pusc'a, se repedira deloc a supra lui Cooc, puciscera, împreuna cu patru marinari de ai săi. Acest a se intemplantă la 14 faur 1779.

Asiă perdú Europ'a pre omul cel mai renumit al timpului său. Fie care epóca si-are spiretul, ideele proprie ce o conduc. Geografi'a dedea atunci omenimici de lucru, și Cooc fu eroul ei. Cu renumele lui pe atunci nu se măsură neci un monarc, neci un beliduce, neci un literat. Resultatele ustanelor lui facura siervitiu nu numai patriei sale ci omenimici întregi, siervitiu ce nu pot fi puse la îndoiela, buna óra casí a cutarei diplomati'i, ce ar legá vr'un tratat, pentru ca mai tardu se aiba ce calcá.

